Litteraturens Hus

– et litterært samlingspunkt i Aarhus

Den litterære scene i Aarhus befinder sig i disse år i en rivende udvikling, og interessen for litteratur er stor og voksende. Litteraturen har indtaget en stærk position i byen, men samtidig konkluderer De Kunstfaglige Råd i evalueringen for 2020, at litteraturen ikke er synlig i byen, samt at der mangler et egentligt samlingspunkt for formidling, udvikling og kunstnerisk udfoldelse. Det kan Litteraturens Hus tilføre byen. Det kan være med til at positionere Aarhus som Danmarks litteraturby og opfylde dét store ønske, der hersker i de litterære miljøer om, at der kommer et Litteraturens Hus.

Projektbeskrivelse

Litteraturens Hus skal være et samlingspunkt for litteraturinteresserede i alle aldre. Det skal udvikle og styrke de litterære kredse i byen og være omdrejningspunkt for forfattertalenter såvel som etablerede forfattere. Huset vil bestå af forskellige litterære tiltag, virksomheder, foreninger m.v., der kan inspirere og arbejde sammen på tværs af hinanden. Det vil være et samlingssted for nye og allerede eksisterende litterære miljøer, der i fællesskab vil udvikle og bidrage til byens kulturelle og litterære scene.

Huset skal dække behovet for et blivende litterært miljø i Aarhus, der med et stærkt fundament kan styrke litteraturen og gøre den synlig i Danmark såvel som internationalt. Huset er beliggende i centrum af Aarhus, men målgruppen er bredere end byens litterære aktører og indbyggere. Det vil danne ramme for foredrag, samtaler, formidling, oplæsninger, bogkøb og udgivelser og skal med dets alsidige funktioner både være inspirerende, skabende og uddannende for litteraturens mange udøvere og samtidig dannende og samlende for dens væld af brugere.

Samspillet imellem disse mange funktioner og initiativer vil give huset et stærkt fundament, og det vil mere specifikt bestå af:

* En scene til oplæsninger, foredrag og andre litterære arrangementer.
* Lokaler til litterære undervisnings- og udviklingsforløb, netværksmøder, talentudvikling m.v.
* Faciliteter til byens mindre forlag, bogbindere, radiostationer og aviser.
* En hyggelig boghandel med et stort udvalg af nye skøn- og faglitterære bøger.
* En børneboghandel.
* Et antikvariat med tusindvis af antikvariske bøger.
* 3-4 små værelser/lejligheder til foredragsholdere, friby- og refugieforfattere samt eksterne undervisere på eksempelvis masterclass- og talentforløb.
* En økologisk café

Visionær plan

Den visionære plan med Litteraturens Hus er at skabe et kulturelt samlingspunkt i byen, hvor man ikke blot mødes omkring litteratur, men hvor der også udøves, skabes, uddannes og inspireres til at få litteraturen ud i livet. Huset skal være et folkeligt hus, hvor fællesskaber dannes omkring litteraturen, hvor der er plads til alle og hvor kulturen er levende. Det gælder også børn og unges møde med bøger og professionelle forfattere, undervisere og foredragsholdere, som skal være med til at vække deres appetit for og lyst til at begive sig ind i bøgernes verden, så de kan opleve dens livs- og læseglæde.

Visionen med Litteraturens Hus rækker dog ud over litteraturen. Det skal ikke blot være et sundt samlingspunkt indadtil, men også være med til at skabe kulturel vækst udadtil; at transformere kultur til velfærd, uddannelse til dannelse og idéer til realitet. Et hus, der ikke kun tager ansvar i form at bæredygtige og økologiske produkter, men som også favner globalt og er med til at huse forfattere, undervisere og foredragsholdere samt forfulgte udenlandske forfattere under fribyordningen.

Et essentielt fokus vil også være at skabe et unikt miljø for talentudvikling ved at støtte de eksisterende talentmiljøer og udvikle nye, så der sikres, at der kan arbejdes med talentudvikling på forskellige niveauer og med forskellige udtryksformer, klassiske såvel som moderne. For at litteraturen i Aarhus kan udvikle sig, er det nødvendigt, at der bygges bro mellem talenter, nyudgivne forfattere og professionelle, og det kan ske i et samlende hus for litteraturen.

Der er fra kommunens og indbyggernes side stor fokus på litteratur, såvel som kultur generelt. Næste år ansøger Aarhus Kommune om at blive Unesco Litteraturby for at give et tiltrængt internationalt løft til litteraturen, og der er ligeledes et ønske om at realisere et treårigt Forfattergrundkursus (FGK). I forhold til den nye kulturpolitik 2021-24 er Litteraturens Hus som taget ud af politikkens temaer, der foruden *kultur er velfærd* også rummer *dannelse og uddannelse*, *åbne arme – åbent sind* og *globalt udsyn og ansvar*. Målene for samme kulturpolitik passer også ind med sætninger som *en by med brug for alle*, *en by i vækst*, *en bæredygtig by med gode by- og lokalmiljøer* og *en by med fællesskab*.

Litteraturens Hus er netop et åbent, kulturelt samlingspunkt, hvor der er plads til alle, og hvor fokus ligger på gode og sunde lokalmiljøer, velfærd, uddannelse og dannelse, kulturel vækst, bæredygtighed, fællesskaber og lokalt såvel som globalt udsyn og ansvar.

Huset kan sammen med titlen UNESCO Litteraturby etablere Aarhus som litteraturens by i Danmark, og dermed være med til at knytte litteraturen til byens identitet.

Hvorfor

Aarhus er en kulturby i udvikling. Der sker mere i disse år end nogensinde før. Kulturen er levende, oplandet er enormt og der er utrolig mange skabende kræfter på spil. Vi er nået langt, men vi kan nå længere. Vi har fået Dokk1 og Godsbanen med bl.a. Aarhus Litteraturcenter, som har sat fokus på litteraturen, men vi mangler et Litteraturens Hus, der kan forankre, synliggøre og sætte fokus på de mange aktører og potentielle samarbejder, hvis vi skal fortsætte udviklingen.

Litteraturens Hus skal være med til at styrke og udvikle litteraturen i Aarhus. Det skal tiltrække nye læsere, sætte fokus på talentudvikling og være samlingspunkt for byens litterære aktører såvel som dens brugere. Det skal skabe synergi med eksisterende steder ved at tilbyde noget disse steder ikke gør. Det skal være et fysisk rum, hvor litteraturen bliver synlig, kommer på scenen og ud til folket. Hvor der undervises i skrivning og udvikles talenter, der kan være med til at sætte endnu mere fokus på litteraturen fremover. Huset skal tiltrække aktører, der allerede eksisterer, men som ikke har et rum at eksistere i, såvel som at skabe aktører, der blot venter på at komme frem. Hvis det treårige Forfattergrundkursus bliver vedtaget næste år, ville det være oplag at huse dette, ligesom f.eks. ICORN's fribyordning også med fordel kunne flytte til Litteraturens Hus.

Der er store muligheder for en by som Aarhus, hvis man ser på hvad Litteraturhuset i Oslo og Trondheim har betydet for det litterære miljø i Norge, Göteborgs Litteraturhus for Sverige eller Literaturhaus for Berlin og Tyskland. Disse huse har styrket litteraturens position i de respektive byer og lande. De har været med til at udvikle og fremme litteraturen, gjort den stærkere. Det samme kan Litteraturens Hus gøre for Aarhus og Danmark.

Organisation

En organisering af Litteraturens Hus kan være at etablere en bestyrelse med en række af byens interessenter og andre ressourcepersoner – eksempelvis udpeget af Litteraturforeninger, Aarhus Universitet, Dansk Forfatterforening, husets lejere m.fl. – der ansætter en engageret daglig leder, som foruden den overordnede daglige drift skal sikre husets synergi og udvikling samt binde alle leddene i huset sammen. Herunder kan det eksisterende Aarhus Litteraturcenter varetage de dele af huset som består af talentudvikling, udvikling af miljøer og afholdelse af masterclass for etablerede forfattere, formidling og styrkelse af litterære miljøer samt stå for husets internationale udsyn. De forskellige aktører – boghandlen, antikvariatet, forlagene, undervisningen, radiostationen, bogbinderiet, avisen, caféen osv. – lejer sig ind i huset og betaler en husleje for dette. På den måde får man samlet en stærk kreds af engagerede partnere, der alle arbejder for at styrke litteraturen fra forskellige vinkler.

Mulige interessenter

- Bogbinderiet ved Lars Hedegaard + Foreningen for Boghåndværk Aarhus
- Bogmesserne Bog Gods + Vild med Ord
- Bogtrykkerne Scandinavian Book + Trykværk + Alpha print + Det Grafiske Hus + Ecograf + New Pub Aarhus
- Byudviklere og entreprenører A. Enggaard A/S + Rune Kilden + Olav de Linde
- Dagbladene Kristelig Dagblad + Politiken + Jyllands-Posten
- Dansk forfatterforening – Aarhusgruppen
- Dansklærerforeningen i Aarhus
- Godsbanen
- Højskolerne Testrup + Ry + Silkeborg
- Kulturtidsskrifterne Fine Spind + Kunsten Nu + Panorama
- Litteraturarrangørerne LIPS + Poetklub Aarhus + Haps + Read Nordic
- Litteraturfestivalerne LiteratureXchange + børnefestivalen Albus
- Litteraturhuset i Trondheim
- Litteratur- radio og podcasts
- Litteraturtidsskrifterne Atlas + Passage + Standard
- Læseforeningen
- Oversætterstambord
- Radio4
- Via University
- Aarhus Bibliotekerne / Dokk1
- Aarhus Billedkunstcenter
- Aarhus Billed- og medieskolen + Skrivekunstskolen + Skriveværkstedet Ung i Aarhus
- Aarhus Katedralskole + Aarhus Gymnasium + Aarhus Statsgymnasium + Marselisborg Gymnasium + Aarhus Gymnasium Tilst + Aarhus HF og VUC + Aarhus Akademi + Risskov Gymnasium + Viby Gymnasium + Egaa Gymnasium
- Aarhus Universitet
- Aarhus Universitetsforlag + Klim + Hovedland + Turbineforlaget + Æter + Kosmos + Silkefyret + Løvens Forlag + Antipyrine + Philosophia + Baggrund

Advisoryboardet for Litteraturens Hus

Formand, Kenny Jess Brandt, stifter af Løve's bog- og vincafé, Løve's Antikvariat og Løvens Forlag
Jette Sunesen, leder af Aarhus Litteraturcenter
Mikkel Thorup, professor ved institut for Kultur og Samfund – Idéhistorie, Aarhus Universitet
Michael Bach Henriksen, kulturredaktør, Kristelig Dagblad
Aage Rais, Filminstruktør og manuskriptforfatter
Camilla Rohde Sørensen, redaktør ved Forlaget Klim
Carsten Fenger-Grøndahl, forlagsdirektør ved Aarhus Universitetsforlag